

Program własny zajęć z terapii pedagogicznej

Dorota Bukowska

W programie zostały uwzględnione zapisy Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach:

§ 2. ust 2 pkt 6) Potrzeba objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole i placówce wynika w szczególności ze specyficznych trudności w uczeniu się;

§ 6 ust 2 pkt 5) 2. W szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest udzielana w trakcie bieżącej pracy z uczniem oraz przez zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów, a także w formie zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych.

§ 8. Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne organizuje się dla uczniów z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi, w tym specyficznymi trudnościami w uczeniu się. Liczba uczestników zajęć nie może przekraczać 5.

§ 27. Do zadań terapeuty pedagogicznego należy w szczególności:

1) prowadzenie badań diagnostycznych uczniów z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi lub specyficznymi trudnościami w uczeniu się w celu rozpoznawania trudności oraz monitorowania efektów oddziaływań terapeutycznych;

2) rozpoznawanie przyczyn utrudniających uczniom aktywne i pełne uczestnictwo w życiu przedszkola, szkoły i placówki;

3) prowadzenie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym;

4) podejmowanie działań profilaktycznych zapobiegających niepowodzeniom edukacyjnym uczniów, we współpracy z rodzicami uczniów;

5) wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w:
a) rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu przedszkola, szkoły i placówki,

b) udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

§ 16. 1. Godzina zajęć, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 2–6 trwa 45 minut.

Praca z uczniem oparta zostanie na diagnozie potrzeb, możliwości i ograniczeń konkretnego dziecka (opinia PPP oraz obserwacja nauczycieli i pedagoga szkolnego). Przy planowaniu zajęć ćwiczenia zostaną selektywnie dobierane, kierując się zasadą korekcji zaburzeń, zasadą stopniowania trudności oraz dostosowania do etapu, jaki uczniowie już osiągnęli w opanowaniu umiejętności czytania i pisanie z uwzględnieniem ich możliwości percepcyjnych i zainteresowań.

„ Mów dziecku, że jest dobre, że może, że potrafi. “

Janusz Korczak

I. Cel ogólny programu:

Celem programu obejmującego zajęcia terapii pedagogicznej jest realizacja zaleceń Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej u uczniów, których należy objąć zajęciami korekcyjno--kompensacyjnymi w celu zharmonizowania jego rozwoju w zakresie pisania, czytania i grafomotoryki.

Postępowanie terapeutyczne opierać się będzie na dokładnej diagnozie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz możliwości poznawczych uczniów. Ma ono na celu wyrównywanie dysharmonii rozwojowych oraz braków w wiadomościach i umiejętnościach w takim stopniu, aby zapewnić uczniom prawidłowe funkcjonowanie w sytuacjach szkolnych. W ramach terapii prowadzone będą ćwiczenia korekcyjno-kompensacyjne niezaburzonych funkcji, które będą wsparciem dla zaburzeń percepcyjno- motorycznych. Pozwoli to łatwiej osiągać pozytywny efekt pracy, co wzmocni słabą motywację do przezwycięzania trudności.

II. Cele szczegółowe:

- rozwijanie funkcji słuchowo-językowej
- ćwiczenia percepcji wzrokowej oraz koordynacji wzrokowo-ruchowej (np. poprzez porównywanie obrazków, uzupełnianie braków, łączenie kropek, labirynty)
- ćwiczenia pamięci wzrokowej
- rozwój funkcji percepcyjno-motorycznych poprzez ćwiczenia grafomotoryczne (np. H. Tymichowej)
- doskonalenie tempa czytania poprzez systematyczne treningi
- wdrażanie do uważnego odczytywania poleceń
- stosowanie ćwiczeń w poprawnym pisaniu poprzez wzrokowe zapamiętywanie wyrazów i zwrotów z trudnościami ortograficznymi, ich przepisywanie z pamięci
- rozwijanie umiejętności praktycznego stosowania reguł ortograficznych
- doskonalenie umiejętności redagowania wypowiedzi pisemnych i ich konstrukcji
- usprawnianie pisania poprzez pracę ze słownikiem ortograficznym, listami wyrazów do zapamiętania i ich wyraziste wymawianie
- usprawnianie pracy z tekstem poprzez wyszukiwanie słów kluczy, stosowanie kolorowych zakreślaczy, redagowanie notatek na marginesach i rysunki schematyczne
- uczenie pisania wypracowań w oparciu o plan
- rozwijanie umiejętności pracy z tekstem poprzez wdrażanie do uważnego odczytywania poleceń i pytań, korzystanie z kolorowych zakreślaczy, czytanie etapami, po każdym akapicie wypisywanie istotnych wiadomości
- utrwalanie materiału z nauki o języku
- uczenie działań pisemnych, szczególnie mnożenia i dzielenia
- usprawnianie rachunku pamięciowego i rozwiązywania zadań z treścią
- doskonalenie sprawności manualnej poprzez kopiowanie wg wzoru i z pamięci
- wdrażanie do kontrolowania poprawności wykonywania zadań.

III. Cele wychowawcze zajęć:

- stosowanie życzliwego dopingingu
- ujawnianie pozytywnych cech poprzez pochwałę
- nagradzanie przejawów zaangażowania w pokonywaniu trudności
- łagodzenie napięcia w sytuacjach trudnych
- koncentrowanie się na mocnych stronach ucznia, nie ograniczeniach
- zapewnienie atmosfery życzliwości i akceptacji umożliwiającej osiągnięcie powodzenia, rozwijającej potrzeby poznawcze i chęć pokonywania trudności
- wzmacnianie poczucia własnej wartości ucznia.

IV. Zasady terapii pedagogicznej uwzględniają następujące zasady pedagogiczne:

- zasadę indywidualizacji środków i metod oddziaływania korekcyjnego
- zasadę powolnego stopniowania trudności
- zasadę korekcji zaburzeń
- zasadę kompensacji zaburzeń
- zasadę systematyczności
- zasadę ciągłości oddziaływania psychoterapeutycznego.

V. Kontrakt pomiędzy terapeutą i uczniami:

- pracujemy w sposób aktywny
- słuchamy siebie nawzajem
- odnosimy się do siebie z szacunkiem
- nie spóźniamy się na zajęcia i przynosimy niezbędne przybory
- pamiętamy o zwrotach grzecznościowych
- dbamy o swoje miejsce pracy
- nie zniechęcamy się niepowodzeniami
- staramy się samodzielnie wykonywać ćwiczenia
- pytamy nauczyciela o różne rzeczy związane z tematem
- wykorzystujemy dobrze czas przeznaczony na zadania.

VI. Plan zajęć:

1. Utrwalenie zasad ortograficznych w formie ćwiczeń praktycznych:

- Ćwiczenia w pisowni wyrazów z ortogramami: „rz”, „ż”, „ó”, „u”, „ch”, „h”.
- pisownia wyrazów z „rz” po spółgłoskach b, p, t, d, k, g, w, ch, j,
- omówienie wyjątków,
- pisownia wyrazów z „rz” gdy wymienia się w r,
- pisownia wyrazów nieodmiennych z „rz” - tworzenie słowniczków, rozwiązywanie krzyżówek, zabawy w skojarzenia,
- pisownia wyrazów z rz w zakończeniach wyrazów „-mistrz”, „-mierz”
- ćwiczenia utrwalające pisownię wyrazów z „rz”

- pisownia wyrazów z „ż” przy wymianie na g, ch, s, z, dz, zi.
- pisownia wyrazów z „ż” na końcu wyrazów,
- pisownia wyrazów z „ż” na początku,
- pisownia wyrazów z „ó”,
- omówienie zasad pisowni wyrazów z „ó”- wymiana na o, a, e, - pisanie wyrazów
- omówienie zasad pisowni wyrazów z „ó”- zakończenia -ów, -ówka, -ówna,
- pisanie wyrazów i zdań z tymi wyrazami,
- wyjątki w pisowni wyrazów z "ó",
- pisownia wyrazów z „u”,
- omówienie zasady pisowni wyrazów z „u” na początku, na końcu, w zakończeniu czasowników -uje, w zakończeniach -un, -unek, -unka, -uś,-usia
- pisanie wyrazów i zdań z wyrazami z „u „i „ó”,
- pisownia wyrazów z „ch” i „h”.
- omówienie zasad pisowni wyrazów z „ch” i „h”,
- przepisywanie,
- pisanie z pamięci i ze słuchu.

2. Kształcenie umiejętności czytania tekstu ze zrozumieniem:

- ćwiczenia w czytaniu głośnym w krótkich ekspozycjach oraz czytaniu cichym
- umiejętność wybierania najistotniejszych informacji z tekstu
- układanie planu wydarzeń.

3. Wyrabianie umiejętności prawidłowego trzymania i posługiwania się narzędziem pisarskim – ćwiczenia kaligraficzne:

- pisanie wyrazów i prostych zdań ze szczególnym zwróceniem uwagi na prawidłowe łączenie liter
- pisanie dłuższych zdań i tekstów z pamięci.
- wycinanie po linii prostej form geometrycznych,
- obrysowywanie szablonów, rysowanie wg wzoru
- kopiowanie rysunków przez kalkę, folię, łączenie kropek.

4. Ćwiczenia w rozwijaniu percepcji wzrokowej:

- dobieranie obrazków
- wyszukiwanie różnic między obrazkami
- segregowanie obrazków podobnych tematycznie
- tworzenie wyrazów za pomocą rebusów
- układanie puzzli, pociętych obrazków w oparciu o wzór i bez wzoru; od małej ilości elementów do większej
- dobieranie jednakowych par figur
- wyróżnianie z tła figur o tym samym kształcie w różnym położeniu
- dopasowywanie przedmiotów o różnych kształtach do identycznych otworów
- układanie i czytanie zdań z rozsypanki
- uzupełnianie literami luk w wyrazach i zdaniach
- uzupełnianie wyrazami luk w zdaniach

- dobieranie zdań do obrazków- układanie historyjek
- czytanie krótkich tekstów ze zwracaniem uwagi na odpowiednią intonację
- dzielenie wyrazów na samogłoski, spółgłoski i sylaby
- tworzenie wyrazów z różnych głosek i liter
- ćwiczenia w różnicowaniu „i” i „j” w pisaniu
- omówienie zasad pisowni wyrazów ze zmiękczeniami
- różnicowanie wzrokowe i słuchowe wyrazów ze zmiękczeniami przez „i ” i przez znak diakrytyczny.

5. Ćwiczenia słuchu fonematycznego- analizy i syntezy słuchowej:

- wdrażanie do słuchania i wykonywania poleceń słownych
- podział wyrazów na sylaby
- tworzenie wyrazów od podanej sylaby
- kończenie i zaczynanie wyrazów dwu- trzy- czterosylabowych
- synteza głosek i sylab podanych ze słuchu
- rozpoznawanie określonej głoski w nagłosie wyrazów
- wyodrębnianie pierwszej głoski w wyrazach
- rozpoznawanie głoski w wygłosie wyrazów
- rozpoznawanie samogłosek w śródgłosie
- pisanie ze słuchu z uwzględnieniem pisowni głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, zmiękczeń oraz głosek nosowych
- przekształcanie wyrazów przez zmianę sylaby

6. Ćwiczenia kształcące percepcję słuchową:

- pisanie ze słuchu i z pamięci
- ćwiczenia pisowni zbiegów spółgłosek, dwuznaków i zmiękczeń oraz pisowni ę, ą, om, on
- odtwarzanie rytmu i wiązanie go z układem przestrzennym
- segregowanie, wyróżnianie, eliminowanie przedmiotów według podanej głoski
- wyodrębnianie wyrazu ukrytego w innym wyrazie.

7. Ćwiczenia mające na celu rozwój pamięci i logicznego myślenia:

- rozwiązywanie krzyżówek, zagadek
- tworzenie własnych tekstów
- powtarzanie ciągów cyfr, zapamiętywanie numerów telefonów
- dobieranie elementów pasujących do całości
- wskazywanie elementów niepasujących do całości.

8. Ćwiczenia kształcące orientację przestrzenną:

- zabawy ułatwiające orientację w kierunkach
- określanie położenia przedmiotów w przestrzeni i na obrazku w stosunku do siebie i innej osoby
- ćwiczenia w orientacji w schemacie ciała i w przestrzeni
- dobieranie obrazków wg takich samych układów przestrzennych
- układanie przedmiotów, obrazków, liter według instrukcji słownej: nad, pod, przed, za, na dole, po prawej, po lewej

- układanie sekwencji czasowych i przestrzennych.

9. Ćwiczenia rozwijające sprawność językową i komunikacyjną:

- Opowiadanie treści przeczytanych tekstów, obrazków, historyjek obrazkowych.
- Układanie zdań z podanymi wyrazami, kończenie zdań.
- Szukanie ukrytych wyrazów.
- Dobieranie wyrazów pasujących do kontekstu wypowiedzi.
- Odpowiadanie na pytania związane z tekstem.
- Tworzenie antonimów, homonimów, synonimów.
- Układanie różnych rodzajów zdań: oznajmujących, pytających i rozkazujących.

VII. Metody pracy:

- aktywizujące
- praktycznego działania (pisanie, rysowanie, czytanie, ćwiczenia pamięci),
- techniki treningu interpersonalnego (kształtujące poprawne relacje dziecka z innymi ludźmi),
- praca z zeszytem ćwiczeń,
- mapy pojęciowe.
- Metoda Dennisona – gimnastyka mózgu

VIII. Formy pracy:

- indywidualna
- grupowa

IX. Oczekiwane efekty:

- wzrost sprawności funkcji wzrokowych, słuchowych, przestrzennych i ruchowych
- wzrost poziomu umiejętności czytania ze zrozumieniem
- usprawnienie pamięci oraz koncentracji uwagi
- nabycie umiejętności dostrzegania i korygowania popełnionych błędów
- podniesienie umiejętności stosowania zasad ortograficznych w praktyce
- wypracowanie nawyków poprawnego pisania i czytania ze zrozumieniem
- podniesienie poziomu umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych (podczas prac pisemnych)
- wzrost poczucia własnej wartości
- podniesienie motywacji do nauki.

X. Ewaluacja

Realizacja programu będzie podlegała ewaluacji na różnych płaszczyznach, która obejmować będzie:

- Stopień opanowania przez ucznia umiejętności stosowania zasad ortograficznych w praktyce; narzędziem oceny będzie test zamieszczony na końcu każdego zeszytu Ortograffiti
- Zajęcia z terapii dyslektycznej, ich organizacji i przebiegu, atmosfery na zajęciach oraz diagnozy umiejętności pracy z tekstem źródłowym (test kompetencji czytelniczych oraz ankieta)
- Prowadzenie dziennika zajęć z terapii pedagogicznej

- Indywidualny arkusz postępów ucznia.

Treści zawarte w programie będą realizowane w dowolnej kolejności i dostosowane do potrzeb, możliwości i zainteresowań uczniów.

Ewaluacja zajęć stanowić będzie dla ucznia formę motywacji do dalszej pracy. Natomiast dla nauczyciela będzie informacją zwrotną dotyczącą skuteczności stosowanych form i metod pracy. Podsumowaniem całorocznej pracy będzie indywidualny arkusz postępów ucznia.